

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/2378-18
Saksbehandler Berit Weiby Gregersen

Utvalg	Møtedato
Kommunestyret	23.01.2025

Endringer i skolestruktur og inntaksordning øst i Agder - Høringsinnspill fra Risør kommune

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Kommunestyret i Risør støtter fylkestingets beslutning om å slå sammen de videregående skolene i Tvedestrand og Risør til en videregående skole, Østre Agder videregående skole. En ny felles skole vil kunne gi et sikrere tilbud ved begge skolestedene og samtidig gi bedre samordning og samarbeidsklima. Etter kommunestyrets syn vil en felles skole kunne bidra til bedre og mer fleksible løsninger for elever og ansatte ved de to avdelingene.
2. Kommunestyret støtter fylkestingets beslutning om å flytte helse og oppvekst og en klasse påbygg til Risør videregående skole. Når avdelingen i Risør mister studiespesialisering ved sammenslåingen av skolene, vil det være en god løsning å flytte helse og oppvekstfag og en klasse påbygg til Risør. Begge disse linjene vil være svært viktig for å kunne fortsatt gi et fullverdig studietilbud i Risør.
3. Kommunestyret mener det vil være riktig å la elevene som i dag går Vg2 studiespesialisering og Vg1 helse og oppvekst få fullføre på skolen de går på. Det er viktig for elevene at de får fullføre utdanningsløpet på den skolen de startet på. En slik løsning vil kreve god planlegging og økte ressurser dette første året når undervisningsprogrammene blir delt mellom de to avdelingene. Det forutsettes at dette følges godt opp av fylkeskommunen og skolens administrasjon. Risør kommune legger gjerne til rette for at undervisning og praksisoppgaver innen helse og oppvekst kan gjennomføres i kommunens enheter, og kommunen vil være behjelpelig med øvingsrom, utstyr og kunnskap.
4. Kommunestyret ser flere utfordringer ved å innføre felles inntaksregion for kommunene øst i Agder, og er bekymret for at dette vil gi avdelingen i Risør en stor nedgang i førsteønskesøkere. Kommunestyret anbefaler derfor at dagens inntakssone beholdes. Ved å innføre maksimal reisevei på 60 minutter, vil elever som bor slik at de vil få urimelig lang reisevei til den definerte nærskolen kunne velge den nærmeste skolen i stedet, dersom de ønsker det.
5. Kommunestyret forventer at fylkeskommunen til å sette av midler til å igangsette nødvendig oppgradering og modernisering av bygninger, fasiliteter og utstyr ved avdelingen i Risør. For å motvirke at avdelingen i Risør blir andre- eller tredjevalg for elevene, vil det uavhengig av inntakssoner være svært viktig at fasilitetene i Risør blir på nivå med den nybygde skolen i Tvedestrand.
6. Kommunestyret forventer at det settes opp tilstrekkelig med ressurser til en effektiv og god skoleskyssordning, både mellom Risør og Tvedestrand, og med god korrespondanse til og fra nabokommunene. Dette er en forutsetning for at endringen i tilbudsstrukturen blir vellykket, og at vedtaket om maksimal reisevei på 60 minutter internt i inntaksregionen får

en reell virkning. Kommunestyret forutsetter videre at maksimum 45 minutters reisevei legges til grunn for majoriteten av elever også internt i denne inntaksregionen.

7. Kommunestyret vil oppfordre fylkeskommunen til å se bort fra kravet om 64% oppfylappingsgrad de første årene etter endringene i studietilbudene og skolestrukturen øst i Agder. Endringene bør gis litt tid, slik at skolene og tilbudene blir kjent for elevene og samfunnet for øvrig før det eventuelt gjøres nye endringer av tilbudet.

Kort resymé

Agder fylkesting vedtok ny 4-årig tilbudsstruktur for videregående skole i Agder 10.12.2024. Det ble blant annet vedtatt at Tvedestrand og Risør videregående skoler skulle slås sammen til en skole, med undervisningssteder i Risør, Tvedestrand og Holt. Det ble vedtatt å samle studiespesialiserende i Tvedestrand, legge ned helse og oppvekst med studieforbedrende og flytte helse og oppvekstfag og en klasse påbygg fra Tvedestrand til Risør. Det ble også vedtatt å innføre en felles inntaksregion for kommunene øst i Agder. Det ble samtidig vedtatt at endringer som gjelder skolestruktur og inntaksordning øst i Agder skulle sendes på en begrenset høring, før Hovedutvalg for utdanning og folkehelse fatter vedtak med eventuelle justeringer i møte 05.02.2025.

Kommunedirektøren er positiv til de fleste av beslutningene som ble fattet av fylkestinget i desember, og mener at en felles skole vil kunne gi et sikrere og bedre tilbud både i Risør og Tvedestrand, men kommunedirektøren er bekymret for virkningene av en felles inntaksregion for skolen i Risør, og anbefaler at det endres tilbake til dagens inntakssoner.

Saksopplysninger

Fylkestinget vedtak:

1. Fylkestinget vedtar forslag til 4-årig tilbudsstruktur for de offentlige videregående skolene i Agder, slik det foreligger i vedlagte tabeller, med unntak av forslaget som ligger knyttet til Tvedestrand og Risør VGS, som behandles i egen sak. Forslaget ivaretar arbeidslivets behov, elevenes ønsker og er tilpasset gjeldende skolestruktur og skolenes kapasitet.
2. Risør videregående skole og Tvedestrand videregående skole slås sammen til Østre Agder videregående skole. Det skal være 3 undervisningssteder (Risør, Holt og Tvedestrand).
3. Kommunene Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør slås sammen til en inntaksregion når Østre-Agder Videregående skole er etablert. Ny inntaksforskrift sendes på høring og vedtas i forbindelse med etablering av Østre Agder vgs og vil gjelde for opptaket til skoleåret 25/26. Det innføres også en ordning med en maksimal reisevei på 60 min internt i inntaksregionen.
4. Det stilles krav om 64 % oppfylling for igangsetting av klasser. Det gjøres unntak for klasser etter kriteriene beskrevet i denne saken.
5. Det er innarbeidet en effektivisering på 5 mill. i tilbudsstrukturen for 2025/26. Det planlegges med ytterligere 10 millioner effektivisering etter kriterier beskrevet i økonomikapittelet. Disse vil bli lagt frem for hovedutvalg for utdanning og folkehelse i april.
6. Endringer etter innsøking gjøres etter kriterier for dimensjoneringen, slik de kommer frem i denne sak. En eventuell økning i antall klasser, vil medføre at de økonomiske rammene må økes ytterligere.
7. Endringer utover det som ligger i kriteriene for behandling av tilbudsstruktur i punktene over, vil det blir lagt frem for hovedutvalg for utdanning og folkehelse i april.
8. Det gjennomføres en begrenset høring knyttet til studietilbudet ved nye Østre Agder videregående skole.

Det foreslås følgende endringer til fylkeskommunedirektørens forslag. Dette gjøres søkbart, med eventuelle justeringer etter vedtak i hovedutvalg for utdanning og folkehelse etter høring.

- Studieforberedende med helse i Tvedestrand gjøres ikke søkbart fra høsten 2025.
- Elever som i skoleåret 24/25 som har startet på studieforberedende VG2 ved Risør VGS, skal få tilbud om å fullføre VG3 ved Risør VGS.
- Det skal etableres et tilstrekkelig og gunstig kollektivt tilbud direkte til og fra Risør til Tvedestrand vgs. • Helse og oppvekstfag (VG1) ved Tvedestrand videregående skole flyttes til Risør videregående skole fra høsten 2025. Tilbudet gjøres søkbart fra skoleåret 25/26. VG2 tilbudene flyttes ikke før høsten 2026.

- En klasse påbygg til generell studiekompetanse flyttes fra Tvedestrand videregående skole fra høsten 2025, det vil da være mulig å ta påbygg på begge studiestedene. Tilbudet gjøres søkbart fra skoleåret 25/26.
- Det opprettes en ekstra klasse studiespesialiserende ved Tvedestrand, det er ønske om å kunne ha tre paralleller i alle trinn i 2027.

Fylkeskommunedirektøren bes sende det justerte forslaget for studiespesialisering på en begrenset høring og behandling i hovedutvalg for utdanning og folkehelse innen utgangen av januar. Høringen skal ta utgangspunkt i følgende:

- Det skal etableres en felles Østre Agder videregående.
- Det justerte forslaget på fordeling av studietilbudene.
- Det skal være et fullverdig studietilbud på studiestedene i både Risør og Tvedestrand, med minimum det antall klasser i Risør som foreligger i det justerte forslaget.
- Det skal ikke opprettes flere klasser/grupper enn det som er beskrevet i saken og er budsjettdekning for.
- Det etableres en felles inntakssone for kommunene, Arendal, Tvedestrand, Vegårshei, Froland, Åmli, Gjerstad og Risør med en ordning med en maksimal reisevei på 60 min internt i inntaksregionen.

Fylkestinget ber om at fylkeskommunedirektøren i saken som kommer til behandling i Hovedutvalg for utdanning og folkehelse inkluderer minimum den delen av Norconsult-rapporten som angår Tvedestrand og Risør vgs, at det utarbeides et overslag på investeringskostnaden ved å flytte helse og oppvekstfag til Risør. Alle innkomne høringssvar legges ved den endelige saken

Høringen:

Agder fylkeskommune har sendt ut høringsbrev og lagt ut høringen på sin hjemmeside: [Høring: Endringer i skolestruktur og inntaksordning øst i Agder - Agder fylkeskommune.](#)

I invitasjonen til høringsinnspill vektlegges det at følgende beslutninger er grunnlag og premiss for spørsmålene i høringen:

1. Det skal etableres en felles Østre Agder videregående skole.
2. Det etableres en felles inntaksregion for kommunene, Arendal, Tvedestrand, Vegårshei, Froland, Åmli, Gjerstad og Risør med en ordning med en maksimal reisevei på 60 min internt i inntaksregionen.
3. Det skal være et fullverdig studietilbud på studiestedene i både Risør og Tvedestrand, med minimum det antall klasser i Risør som foreligger i det justerte forslaget.
4. Det skal ikke opprettes flere klasser/grupper enn det som er beskrevet i saken og er budsjettdekning for.

Fylkeskommunen inviterer spesielt til å komme med innspill til følgende beslutninger:

- Helse og oppvekst med studieforbereende Vg1 på Tvedestrand videregående skole gjøres ikke søkbart fra høsten 2025. Tilbudet erstattes av en ekstra klasse studiespesialiserende.
- Elever som i skoleåret 2024/2025 som har startet på studieforbereende Vg2 ved Risør videregående skole, skal få tilbud om å fullføre Vg3 ved Risør videregående skole.
- Helse- og oppvekstfag (Vg1) ved Tvedestrand videregående skole flyttes til Risør videregående skole fra høsten 2025. Tilbudet gjøres søkbart fra skoleåret 2025/2026. Vg2 tilbudene flyttes ikke før høsten 2026.
- En klasse påbygg til generell studiekompetanse flyttes fra Tvedestrand videregående skole fra høsten 2025, det vil da være mulig å søke påbygg på begge studiestedene. Tilbudet gjøres søkbart fra skoleåret 2025/2026.
- Kommunene Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør vil utgjøre en felles inntaksregion for Østre Agder videregående skole fra inntaksåret 2025/2026.
- For elever i den nye inntaksregionen innføres en maksimal reisevei på 60 minutter internt i inntaksregionen.

Vurderinger

Risør kommune har gitt innspill til den fireårige tilbudsstrukturen for videregående skole i Agder i tre tidligere høringsinnspill i løpet av høsten 2024, behandlet i henholdsvis kommunestyret 26.09.2024 (sak 24/82), formannskapet 14.11.2024 (sak 24/65) og kommunestyret 28.11.2024 (sak 24/114). Kommunedirektøren viser til disse tre høringsinnspillene som underlag for dette høringsinnspillet til fylkestingets vedtak 10.12.2024.

Risør kommunes tidligere innspill til tilbudsstrukturen har i all hovedsak dreiet seg om den videregående skolen sin verdi for Risørsamfunnet og hvordan det kan gis et best mulig utdanningstilbud til ungdom fra Risør og nabokommuner øst i Agder ved Risør videregående skole. Kommunen har vært opptatt av videreutvikling og styrking av skolen i Risør, og ønsker å bidra til en slik utvikling.

Innspill til punktene i fylkeskommunens beslutning:

- *Helse og oppvekst med studieforbereende Vg1 på Tvedestrand videregående skole gjøres ikke søkbart fra høsten 2025. Tilbudet erstattes av en ekstra klasse studiespesialiserende.*

Kommunedirektøren støtter fylkeskommunens vurdering om at det ikke er stort nok elevgrunnlag til å fylle de ulike retningene av studieforbereende som finnes i vår region i dag. For å kunne gi et best mulig tilbud til elevene, vil det etter kommunedirektørens vurdering være viktigst å styrke og gi et godt faglig tilbud til klassene med studiespesialisering, og det vil være verdifullt og gi et mer variert fagtilbud å kunne tilby tre klasser med studiespesialisering.

- *Elever som i skoleåret 2024/2025 som har startet på studieforbereende Vg2 ved Risør videregående skole, skal få tilbud om å fullføre Vg3 ved Risør videregående skole.*

Kommunedirektøren mener det er viktig for elevene å la de som er i gang med sitt utdanningsløp få fullføre ved den skolen de har begynt på. Dette vil gi en mer forutsigbar og trygg situasjon for elevene, som også selv har gitt uttrykk for at de ønsker å fullføre skoleløpet på den skolen de har begynt på.

- *Helse- og oppvekstfag (Vg1) ved Tvedestrand videregående skole flyttes til Risør videregående skole fra høsten 2025. Tilbudet gjøres søkbart fra skoleåret 2025/2026. Vg2 tilbudene flyttes ikke før høsten 2026*

Etter kommunedirektørens vurdering vil flytting av Helse- og oppvekstfag til Risør være med og bidra til et mer variert utdanningstilbud i Risør, som dermed vil kunne bli mer attraktivt for mange ulike elever i regionen. Det vil gi en økt elevmasse ved skolen, og bidra til en mer robust skole, både for elever og ansatte. Kommunedirektøren mener det vil være best for elevene at elever som har startet på Vg1 i Tvedestrand dette skoleåret får fullføre i Tvedestrand, på lik linje med at Vg2 elevene ved studiespesialiserende i Risør får fullføre sitt utdanningsløp der.

Kommunedirektøren vil likevel påpeke at dette vil gjøre det første året med sammenslått skole ekstra utfordrende både administrativt og undervisningsmessig. Det vil kreve en god planlegging av timeplan og ressursfordeling mellom de to avdelingene dette første skoleåret, før ressurser og undervisningsmaterieell i helhet kan overføres til Risør. Som kommunen beskrev i tidligere høringsuttalelse vil Risør kommune gjerne samarbeide med fylkeskommunen og den videregående skolen ved å legge til rette for at undervisning og praksisplasser kan tilbys i kommunens enheter.

- *En klasse påbygg til generell studiekompetanse flyttes fra Tvedestrand videregående skole fra høsten 2025, det vil da være mulig å søke påbygg på begge studiestedene. Tilbudet gjøres søkbart fra skoleåret 2025/2026.*

Etter kommunedirektørens vurdering vil flytting av en klasse påbygg til Risør videregående skole være svært viktig for både fagmiljøet og for elevene i Risør. Dette vil løfte det yrkesfaglige tilbudet i Risør. Påbygg vil særlig være viktig når de studiespesialiserende klassene samles i Tvedestrand.

- *Kommunene Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør vil utgjøre en felles inntaksregion for Østre Agder videregående skole fra inntaksåret 2025/2026.*

Fylkestinget vedtok i egen sak om inntaksmodeller for videregående skoler i Agder 10.12.2024, at dagens ordning med nærscoleprinsipp skulle videreføres i Agder. Ved å vedta en felles inntaksregion øst i Agder fjerner fylkeskommunen seg fra nærscoleprinsippet. Øst i Agder vil elever fra Arendal, Froland, Tvedestrand, Vegårshei, Åmli, Gjerstad og Risør fritt kunne velge mellom Arendal videregående skole, Sam Eyde videregående skole og Østre Agder videregående skole med avdeling Tvedestrand og Risør. Studielinjene i Østre Agder videregående skole vil fordeles mellom de to lokalitetene, men alle linjene Østre Agder videregående skole tilbyr vil da samtidig være søkbare for alle elever i regionen på de to skolene i Arendal.

Kommunedirektøren er svært usikker på hvordan dette vil slå ut for Østre Agder videregående skole, og da særlig avdelingen i Risør. Erfaringer fra andre områder, blant annet Kristiansandsregionen, viser at det er oftest skolene i og nær den største byen som er mest populære. Dette medfører da at utkantskolene i mye mindre grad vil være førstevalget til elevene.

Kommunedirektøren er bekymret for at en stor andel av elevene vil søke seg til Arendal, spesielt elever som vil ha lik eller kortere reisevei til Arendal. Dette vil på sikt kunne føre til ytterligere svekkelse av elevgrunnlaget for skolen i Risør. Det er også en fare for at elevene med lavest grunnskolepoeng vil bli de som blir tvunget til lengst reisevei, noe som med stor sannsynlighet vil øke andelen frafall fra videregående skole i regionen.

For å motvirke en slik utvikling, vil det være svært viktig at fylkeskommunen satser på en utvikling og utbygging av skolen i Risør for å gjøre den mer attraktiv, med gode og oppussede bygninger, fasiliteter og moderne utstyr. Det vil være viktig å løfte fram og synliggjøre de gode kvalitetene ved skolen i Risør, som har et godt elevmiljø, gode lærere og tette og gode kontakter mellom skolen, det lokale næringslivet og lokalsamfunnet. Det vil også være særdeles viktig at fylkeskommunen og AKT samarbeider om en betraktelig bedre transportløsning for elevene fra de ulike kommunene til og fra Risør enn det vi har i dag. Transporttilbudet mellom Risør og Tvedestrand må være god, og det må være en god korrespondanse med transport fra nabokommuner.

Et alternativ til felles inntaksregion vil være å beholde dagens inntakssoner. Ved å innføre maksimal reisevei på 60 minutter, vil elever som bor slik at de vil få urimelig lang reisevei til den definerte nærskolen kunne velge den nærmeste skolen i stedet, dersom de ønsker det.

- *For elever i den nye inntaksregionen innføres en maksimal reisevei på 60 minutter internt i inntaksregionen.*

Ved å innføre en maksimal reisetid internt i inntaksregionen unngås de største ulempene for elevene med hensyn til reisevei. Det vil sette store krav til skoleskysstilbudet å innfri en maksimal tid for reisevei.

I høringsdokumentet for utredning av inntaksmodeller er det definert at fylkeskommunen tilstreber at elevene ikke skal ha mer enn 45 minutters reisevei fra hjemadressen til skolen. Dette er særlig et mål for de seks store utdanningsprogrammene. Kommunedirektøren forventer at maksimum 45 minutters reisevei legges til grunn for majoriteten av elever som bor øst i Agder også.

Kommunedirektøren ønsker også å kommentere punkt 4 i fylkestingets vedtak:

4. *Det stilles krav om 64 % oppfylling for igangsetting av klasser. Det gjøres unntak for klasser etter kriteriene beskrevet i denne saken.*

Endringen i skolene øst i Agder kommer tett på søknadsfristen for neste skoleår, og det har vært mye støy i regionen rundt endringene. Kommunedirektøren antar at dette kan gi virkninger for elevenes valg. Kommunedirektøren mener derfor det vil være viktig at de planlagte endringene gjennomføres uavhengig av oppfyllingsgraden de første skoleårene. Endringene bør gis litt tid, slik at skolene og tilbudene blir kjent for elevene og samfunnet for øvrig, før det eventuelt gjøres nye store endringer av tilbudet.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren støtter fylkestingets beslutning om å slå sammen de videregående skolene i Tvedestrand og Risør til en videregående skole, Østre Agder videregående skole. En ny felles skole vil kunne gi et sikrere tilbud ved begge skolestedene og samtidig gi bedre samordning og

samarbeidsklima. Etter kommunedirektørens syn vil en felles skole kunne bidra til bedre og mer fleksible løsninger for elever og ansatte ved de to avdelingene.

Når avdelingen i Risør mister studiespesialisering ved sammenslåingen av skolene, vil det være en god løsning å flytte helse og oppvekstfag til Risør sammen med en klasse påbygg. Begge disse linjene vil være svært viktige for å kunne fortsatt gi et fullverdig studietilbud i Risør.

Med tanke på elevene som har påbegynt sitt utdanningsløp på henholdsvis Tvedestrand og Risør videregående skoler, mener kommunedirektøren det vil være riktig å la elevene som i dag går Vg2 studiespesialisering og Vg1 helse og oppvekst få fullføre på skolen de går på. En slik løsning vil kreve god planlegging og økte ressurser dette første året når undervisningsprogrammene blir delt mellom de to avdelingene. Det forutsettes at dette følges godt opp av fylkeskommunen og skolens administrasjon. Risør kommune legger gjerne til rette for at undervisning og praksisoppgaver innen helse og oppvekst kan gjennomføres i kommunens enheter, og kommunen vil være behjelpelig med øvingsrom, utstyr og kunnskap.

Kommunedirektøren ser flere utfordringer ved å innføre felles inntaksregion for kommunene øst i Agder, og er bekymret for at avdelingen i Risør vil bli andre- eller tredjevalg for en stor andel av elevene. Kommunedirektøren anbefaler derfor at dagens inntakssone beholdes. Ved å innføre maksimal reisevei på 60 minutter, vil elever som bor slik at de vil få urimelig lang reisevei til den definerte nærskolen kunne velge den nærmeste skolen i stedet, dersom de ønsker det.

For å forhindre at Østre Agder videregående skole blir andre eller tredjevalg for elevene, vil det uavhengig av inntakssoner være svært viktig at fylkeskommunen setter av midler og igangsetter nødvendig oppgradering og modernisering av bygninger, fasiliteter og utstyr ved avdelingen i Risør.

Kommunedirektøren forventer at det settes opp tilstrekkelig med ressurser til en effektiv og god skoleskyssordning, både mellom Risør og Tvedestrand, og med god korrespondanse til og fra nabokommunene. Dette er en forutsetning for at endringen i tilbudsstrukturen bli vellykket, og at vedtaket om maksimal reisevei på 60 minutter internt i inntaksregionen får en reell virkning. Kommunedirektøren forutsetter videre at maksimum 45 minutters reisevei legges til grunn for majoriteten av elever også internt i denne inntaksregionen.

Kommunedirektøren vil oppfordre fylkeskommunen til å se bort fra kravet om 64% oppfyltingsgrad de første årene etter endringene i studietilbudene og skolestrukturen øst i Agder. Endringene bør gis litt tid, slik at skolene og tilbudene blir kjent for elevene og samfunnet for øvrig før det eventuelt gjøres nye endringer av tilbudet.

Alternativt vedtak til punkt 4 og 5 i kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunestyret ser flere utfordringer ved å innføre felles inntaksregion for kommunene øst i Agder. Kommunestyret forventer at fylkeskommunen setter av midler og igangsetter nødvendig oppgradering og modernisering av bygninger, fasiliteter og utstyr ved avdelingen i Risør som et ledd i å forhindre at studietilbudene ved avdelingen i Risør får en nedgang i førsteønskesøkere.